

Omejitve dedovanja – posebna pravila

Vsebino zagotavlja

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters) Madžarska

1 Ali po pravu te države članice obstajajo posebna pravila, ki iz gospodarskih, družinskih ali socialnih razlogov določajo omejitve, ki se nanašajo ali vplivajo na dedovanje nepremičnin, določenih podjetij ali drugih posebnih kategorij premoženja, ki se nahajajo v tej državi članici?

1) Kmetijska in gozdna zemljišča

1.1 Splošno

V madžarskem pravu je pridobitev lastništva nad kmetijskimi in gozdnimi zemljišči urejena s strogimi pravili. Te omejitve vplivajo tudi na pridobitev z dedovanjem, in sicer ne glede na to, ali so pridobitelji madžarski državljani, državljani drugih držav članic ali drugi tujci. Omejevalne določbe so vključene v naslednja dva zakona:

- zakon CXXII iz leta 2013 o poslih s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči (*a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény*) (zakon o poslih z zemljišči) ter
- zakon CCXII iz leta 2013 o različnih določbah in prehodnih ukrepih v zvezi z zakonom CXXII iz leta 2013 o poslih s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči (*a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény*) (zakon iz leta 2013 o prehodnih ukrepih).

Pravila so zelo zapletena, glavne določbe, pomembne za dedovanje, pa je mogoče povzeti tako:

1.2 Nepremičnine, ki spadajo na stvarno področje uporabe omejitev

Pravne omejitve zadevajo pridobitev *kmetijskega in gozdnega zemljišča*. V skladu z oddelkom 5(17) zakona o poslih z zemljišči pojem „kmetijsko in gozdno zemljišče“ (kmetijsko zemljišče) vključuje:

- vse parcele, ki so v zemljiški knjigi vpisane za eno od naslednjih rab: njivska površina, vinograd, sadovnjak, vrt, travnik, pašnik (travišče), trstišče, gozd in gozdnata pokrajina (ne glede na to, ali je zemljišče znotraj mestnega ali predmestnega območja), ter
- parcele, vpisane kot zemljišča, ki se ne obdelujejo več, in v zemljiško knjigo vpisane kot „območje, ki je v nacionalno podatkovno zbirko o gozdovih vpisano kot gozd“.

1.3 Omejitve, ki vplivajo na pridobitev lastništva z dedovanjem

V zakonu o poslih z zemljišči sta zakonito dedovanje in oporočno dedovanje obravnavani različno, kar zadeva pridobitev lastništva nad kmetijskim zemljiščem. Omejitve, opisane v zakonu, veljajo samo za pridobitve z oporočnim dedovanjem in ne veljajo za pridobitev kmetijskega zemljišča z zakonitim dedovanjem.

V smislu oddelka 8(1) zakona iz leta 2013 o prehodnih ukrepih se primer, ko bi lahko oporočni dedič – če ne bi bilo oporoke in bi bili drugi dediči izključeni iz dedovanja – postal dedič na podlagi zakona, prav tako šteje za pridobitev lastništva z zakonitim dedovanjem za namene uporabe omejitev v zvezi s pridobitvijo lastništva.

1.3.1 Pravila v zvezi s pridobitvijo lastništva z oporočnim dedovanjem

(a) Potrebno je dovoljenje javnega organa

Če je oporočitelj v oporoki zapustil lastništvo nad kmetijskim zemljiščem, oporočni dedič za pridobitev lastništva potrebuje odobritev javnega organa (kmetijski upravni organ) v obliki dovoljenja (oddelek 34 zakona o poslih z zemljišči). Kmetijski upravni organ v postopku odobritve preveri:

- ali je dedič upravičen do pridobitve in
- ali se z oporoko ne bi kršila ali zaobšla omejitev v zvezi s pridobitvijo lastništva.

(b) Omejitve v zvezi s pridobitvijo kmetijskega zemljišča

V zakonu o poslih z zemljišči so posamezne kategorije pravnih subjektov obravnavane različno, kar zadeva upravičenost do pridobitve kmetijskega zemljišča. Pri tem je treba razlikovati med naslednjimi kategorijami oseb:

(i) Pravnimi subjekti, ki v nobenem primeru ne morejo pridobiti lastništva nad kmetijskim zemljiščem

Mednje spadajo:

- tuje fizične osebe (v to opredelitev niso vključeni državljani držav članic);
- tuje države (ali njihove pokrajine, lokalne uprave ali kateri koli od njihovih organov);
- domače ali tuje pravne osebe (z nekaj izjemami).

Izjema: prepoved za pravne osebe, da pridobijo kmetijsko zemljišče na podlagi razpolaganja s premoženjem za primer smrti, ne velja za uveljavljene cerkve (ali za njihove organizacije, institucije ali enote, ki so pravne osebe v skladu z notranjimi cerkvenimi pravili).

(ii) Osebe, ki spadajo v opredelitev pojma „kmet“

Pojem „kmet“ je opredeljen v oddelku 5(7) zakona o poslih z zemljišči. V to opredelitev spadajo fizične osebe, ki imajo madžarsko državljanstvo ali državljanstvo druge države članice in so jih pristojni organi vpisali v uradni register, ki se vodi v ta namen. Za vpis morajo biti izpolnjeni osnovni pogoji, določeni z zakonom (kvalifikacije kmetijskega ali gozdarskega strokovnjaka, certificirane kmetijske ali gozdarske dejavnosti in dohodek od takih dejavnosti itd.).

Za to kategorijo oseb je zgornja meja velikosti kmetijskega zemljišča, ki ga ima lahko katera koli taka oseba v lasti – *zgornja meja za pridobitev zemljišča* –, 300 hektarov; to mora vključevati površino zemljišča, ki je že v lasti zadevne osebe, in površino zemljišča, na kateri že uveljavlja pravice užitka (oddelek 16(1) zakona o poslih z zemljišči).

(iii) Fizične osebe, ki niso „kmeti“, vendar so državljani Madžarske ali druge države članice

Osebe v tej kategoriji lahko pridobijo lastništvo nad kmetijskim zemljiščem, če površina kmetijskega zemljišča, ki je v njihovi lasti – skupaj s površino kmetijskega zemljišča, ki ga želijo pridobiti –, ne presega 1 hektara (oddelek 10(2) zakona o poslih z zemljišči).

Izjema: zgoraj navedena omejitev ne velja za pridobitve med bližnjimi sorodniki. Vendar pa se tudi v teh primerih uporablja zgornja meja za pridobitev zemljišč, ki znaša 300 hektarov (oddelka 10(3) in 16(1) zakona o poslih z zemljišči).

Za namene zgornjih določb so v opredelitev pojma *državljan države članice* zajete naslednje osebe (oddelek 5(24) zakona o poslih z zemljišči):

- državljan države članice (razen Madžarske) Evropske unije;
- državljan države, ki je pogodbenica Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru;
- državljan druge države, ki je na podlagi mednarodne pogodbe obravnavan enako kot zgoraj navedene osebe.

1.3.2 Pridobitev lastništva z zakonitim dedovanjem

Omejčitve, opisane zgoraj (točka 1.3.1), ne veljajo za pridobitve kmetijskega zemljišča z zakonitim dedovanjem. Tako bi oseba, ki ji je prepovedana pridobitev lastništva nad madžarskim kmetijskim zemljiščem z oporočnim dedovanjem (ali s pridobitvijo med živečimi osebami) (npr. nekdo, ki ni državljan države članice), tako lastništvo lahko pridobila z zakonitim dedovanjem.

(2) Strelno orožje in strelivo

2.1 Splošno

Po madžarskem pravu je mogoče strelno orožje in strelivo pridobiti samo z dovoljenjem za strelno orožje. Določbe o posedovanju strelnega orožja vsebuje naslednja zakonodaja:

- zakon XXIV iz leta 2004 o strelnem orožju in strelivu (*a lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény*) (zakon o strelnem orožju);
- vladna uredba št. 253/2004 z dne 31. avgusta 2004 o orožju in strelivu (*a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. Korm. rendelet*) (vladna uredba o orožju);
- uredba ministra za notranje zadeve št. 49/2004 z dne 31. avgusta 2004 o streliščih, hrambi orožja in streliva pri javnih organih ter teoretičnem znanju in veščinah, potrebnih za posedovanje strelnega orožja (*a lőterekről, a lőfegyverek, lőszer hatósági tárolásáról, a fegyvertartáshoz szükséges elméleti és jártassági követelményekről szóló 49/2004. BM rendelet*);
- navodilo glavnega komisarja državne policije št. 2/2016 z dne 7. januarja 2016 o pravilih za hrambo pri javnih organih, prodajo, odsvojitve, odprodajo, brezplačno predajo in uničenje strelnega orožja (*a lőfegyverek hatósági tárolásának, értékesítésének, elidegenítésének, hatástalanításának, érték nélküli leadásának, megsemmisítésének szabályairól szóló 2/2016. ORFK utasítás*).

2.2 Premoženje, ki spada na stvarno področje uporabe omejitev

Zakonske omejitve zadevajo pridobitev *strelnega orožja in streliva*. V smislu oddelka 2(16) in (22) zakona o strelnem orožju:

- *strelno orožje*: vsaka prenosna puška ali zračna puška, pri kateri je kinetična energija izstrelka na ustju cevi večja od 7,5 joula;
- *strelivo*: vsak naboj, sestavljen iz krogle, smodnika in netilke, ki je vnaprej sestavljen v enotnem ohišju.

2.3 Omejitve, ki vplivajo na dedovanje orožja

V skladu z oddelkom 14(1) in (2) uredbe ministra za notranje zadeve št. 49/2004 z dne 31. avgusta 2004 lahko ob smrti imetnika dovoljenja dedič zahteva – potem ko *sklep o veljavnosti oporoke postane pravnomočen* –, da se strelno orožje in/ali strelivo:

- proda po prodajalcu orožja,
- odsvoji osebi ali organizaciji, ki ima dovoljenje za njegovo pridobitev,
- odproda, uniči ali
- brezplačno preda.

Če dedič ne uporabi zgoraj opisanih možnosti, lahko policija shranjeno orožje in/ali strelivo uniči ali ga izroči v prodajo prodajalcu orožja, potem ko ga oceni trgovinski izvedenec. Izkupiček od prodaje orožja in/ali streliva je treba plačati lastniku, potem ko se odštejejo vsi nastali stroški.

2 Ali se po pravu te države članice ta posebna pravila uporabljajo za dedovanje navedenega premoženja ne glede na pravo, ki se uporablja za dedovanje?

Da (v zvezi z vsako od zgoraj navedenih vrst premoženja).

Kar zadeva kmetijska in gozdna zemljišča (kmetijska zemljišča), so v preambuli samega zakona (zakon o poslih z zemljišči) naštetih gospodarski preudarki, preudarki na področju družinske politike in družbeni preudarki (kot je zmožnost vasi, da obdržijo svoje prebivalstvo, izboljšanje starostne strukture njihovega lokalnega prebivalstva, izboljšanje zaposlenosti na podeželju, zagotavljanje stabilnega poslovanja majhnih kmetij itd.), ki jasno

dokazujejo namero zakonodajalca, da je treba omejitve, navedene v zakonu o poslih z zemljišči, uporabiti v vsakem primeru, ne glede na to, s pravom katere države je urejeno dedovanje.

3 Ali po pravu te države članice obstajajo posebni postopki za zagotavljanje skladnosti z navedenimi posebnimi pravili?

(1) Kmetijska in gozdna zemljišča

Da.

Če notar, ki vodi zapuščinski postopek, med postopkom ugotovi, da zapuščina vključuje kmetijska ali gozdna zemljišča (kmetijska zemljišča) in da je oporočitelj taka zemljišča zapustil v oporoki, pošlje oporoko kmetijskemu upravnemu organu, pristojnemu glede na lokacijo zemljišča. Navedeni organ je pristojen za uradno odobritev pridobitve lastništva nad kmetijskim zemljiščem (oddelek 34 zakona o poslih z zemljišči). V takih primerih notar prekine zapuščinski postopek do odločitve kmetijskega upravnega organa (oddelek 71(2)(d) zakona XXXVIII iz leta 2010 o zapuščinskem postopku).

Kmetijski upravni organ v postopku odobritve preveri:

- ali je dedič upravičen do pridobitve in
- ali se z oporoko ne bi kršila ali zaobšla omejitve v zvezi s pridobitvijo lastništva.

Kmetijski upravni organ sporoči svojo odločitev o predmetu odobritve tudi notarju. Če kmetijski upravni organ ne da odobritve za pridobitev lastništva nad zemljiščem, je treba to določbo iz oporoke šteti za neveljavno (oddelek 34 zakona o poslih z zemljišči). V takem primeru je zadevna določba iz oporoke torej pravno nična, kar mora notar upoštevati, tako da ni mogoče izvesti prenosa dela zadevne zapuščine (zadevnega kmetijskega zemljišča) na oporočnega dediča (oddelek 71(6) zakona XXXVIII iz leta 2010 o zapuščinskem postopku).

Dolžnosti kmetijskega upravnega organa izvajajo okrožni vladni uradi.

(2) Strelno orožje in strelivo

Da.

V skladu z oddelkom 13 uredbe ministra za notranje zadeve št. 49/2004 z dne 31. avgusta 2004 mora v primeru smrti imetnika dovoljenja za strelno orožje oseba, ki ima v posesti njegovo strelno orožje in strelivo, to orožje in strelivo takoj prijaviti policiji ter poskrbeti za njuno hrambo do prihoda policije. Policija prijavljeno strelno orožje in strelivo prevzame in shrani ter sestavi poročilo o sprejetih ukrepih.

V skladu s poglavjem III navodila glavnega komisarja državne policije št. 2/2016 z dne 7. januarja 2016 policija po prevzemu strelnega orožja in streliva:

- pisno obvesti uradnika lokalne uprave pokojnega imetnika dovoljenja, ki je sestavil popis zapuščine (uradnik za popis), da sta strelno orožje in strelivo v hrambi pri javnem organu,
- hkrati zahteva, naj se strelno orožje in strelivo vključita v popis zapuščine,
- ter zahteva informacije o tem, kateri notar bo vodil zapuščinski postopek.

Policija notarja, ki vodi zapuščinski postopek, pisno obvesti, kje sta strelno orožje in strelivo, ter zahteva, naj se ji po koncu zapuščinskega postopka posreduje pravnomočni sklep o veljavnosti oporoke.

Notar v skladu s tem sklep o veljavnosti oporoke, izdan po koncu zapuščinskega postopka, posreduje policiji. Policija na podlagi sklepa o veljavnosti oporoke obvesti dediča, da lahko v 180 dneh zahteva, naj se strelno orožje in strelivo prodajo po prodajalcu strelnega orožja ali odsvojita osebi ali organizaciji, ki ima dovoljenje za njegovo pridobitev, lahko pa tudi sproži odprodajo, uničenje ali brezplačno predajo strelnega orožja in streliva.

Če dedič ne uporabi zgoraj opisanih možnosti v predpisanem roku, lahko policija shranjeno orožje in strelivo uniči ali ju izroči v prodajo prodajalcu orožja, potem ko ju oceni trgovinski izvedenec. Izkupiček od prodaje orožja in streliva je treba plačati lastniku, potem ko se odštejejo vsi nastali stroški (oddelka 13 in 14 uredbe ministra za notranje zadeve št. 49/2004 z dne 31. avgusta 2004).

■ Zadnja posodobitev: 15/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.